

Cəbi Bəhramov: Azərbaycan neft sənayesi böyük inkişaf yolu keçib

Azərbaycan tarixən neft ölkəsi kimi tanınıb, nüfuz qazanıb. Böyük inamla deyə bilərik ki, ölkəmiz dünya neft sənayesinin akademiyasıdır. Bütün dünyada qədim neft diyarı kimi tanınmış Azərbaycanda neftin sənaye üsulu ilə hasilatına hələ XIX əsrin ortalarından başlanmışdır. 1848-ci ildə Bakıda, Bibiheybət yatağında qazılmış quyudan vurmuş neft fontanı Azərbaycanda “qara qızıl”ın sənaye üsulu ilə çıxarılmasının əsasını qoymuşdur. Artıq 1899-cu ildə Azərbaycan neft hasilatı və emalı üzrə dünyada birinci yərə çıxmış, dünya neft hasilatının yarısını vermişdir.

Bu fikirləri Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının A.A.Bakıxanov adına Tarix institutunun elmi işlər üzrə direktor müavini, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Cəbi Bəhramov İkiSahil.TV-yə açıqlamasında bildirib. Cəbi Bəhramov qeyd etdi ki, müasir dünyanın enerji siyasətində yerimiz müstəsna və ölkəmizin Avropanın enerji təhlükəsizliyinə verdiyi töhfələrin miqyası genişdir. Bu işdə Azərbaycan alimlərinin, mühəndislərinin, neftçilərinin, bütün bu sahə üzrə mütəxəssislərin hamısının müstəsna əməyi vardır. Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev iki milyardinci ton neftin hasil olunması münasibətilə keçirilən mərasimdə səsləndirdiyi bu fikirləri bir daha xatırlatmaq yerinə düşər: “Müstəqillik ən böyük sərvətimizdir. Ancaq müstəqillik dövründə xalq öz təbii sərvətlərinin sahibi oldu. Hesab edirəm ki, bugünkü mərasimin Ulu Öndərin adını daşıyan Mərkəzdə keçirilməsi həm təbiidir, - çünki bu, bizim əsas toplantı salonumuzdur, əsas mərkəzimizdir, - həm də rəmzi xarakter daşıyır. Çünki Heydər Əliyev həm 1970-1980-ci illərdə, həm də 1990-cı illərdə göstərdiyi xidmətlər bu gün Azərbaycan realitələrini təmin edir. Biz isə

öz növbəmizdə bundan sonra da Azərbaycanın neft-qaz sənayesinin inkişafı üçün əlimizdən gələni əsirgəməyəcəyik.” Ölkə Prezidentinin bu fikirləri Azərbaycanın dünyanın neft tarixində yeri və rolunun aydın ifadəsini yaradır. C.Bəhramov vurğuladı ki, müstəqillik tariximizdə yeni səhifə olan “Əsrin müqaviləsi”nin əhəmiyyəti əvəzəlməzdir. Bu tarixə qədər Azərbaycan nefti barədə azacıq məlumat olsa da, bu zəngin təbii ehtiyatın ölkəmiz üçün siyasi iqtisadi əhəmiyyəti barədə xalqda ətraflı məlumat yox idi. Neft məsələsini dərinlən bilən Ulu Öndər fədakarlığı ilə Azərbaycanın müstəqilliyinin əbədiyyini təmin etdi. “Əsrin müqaviləsi” hazırlanan ərəfədə nə qədər yüksək səviyyədə təhdidlər oldu. Əngəllər törətmək istədilər “Əsrin müqaviləsi” imzalandıqdan sonra Rusiyanın keçmiş prezidenti B.N.Yeltsinin imzası ilə 395 nömrəli sərəncam imzalandı. Azərbaycanın Rusiyadan keçən hava, su, quru yolları hamısı bağlandı. Rusiyanın o dövrdəki müdafiə naziri Qraçov “Əsrin müqaviləsi”nin imzalanması ərəfəsində hədə-qorxu ilə ölkəmizi erməni tankları ilə qorxudurdu. Rusiyanın o zamankı Xarici İşlər naziri A.Kozirev belə bir müqaviləni tanımadığını elan etmişdi. Bütün bunlara baxmayaraq ümummilli lider Hey-

dər Əliyevin qətiyyəti sayəsində “Əsrin müqaviləsi” imzalandı. Artıq həmin müqavilənin imzalanmasından 25 il keçib. Bu 25 ildə Ulu Öndərin müəllifi olduğu neft strategiyasının ölkəmizə qazandırdığı siyasi, iqtisadi uğurların miqyası genişdir. Azərbaycan dünya ölkələri arasında rəqabət sistemində daxil olub. İqtisadi və hərbi-strateji nöqtəyi-nəzərdən öncül yerlərdən birini tutur. Hərbi potensiala görə 106 ölkə arasında 50-ci yerdəyik.

Cəbi Bəhramov xüsusi olaraq vurğuladı ki, möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev çıxışlarında Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında Azərbaycanın rolunu xüsusi qeyd edir. TANAP, TAP, bütövlükdə “Şahdəniz-1”, “Şahdəniz-2” layihələrinə gəldikdə, bu layihələrə təkə Avropa deyil, dünyanın bir çox ölkələri qoşulacaqdır. Əgər 1994-cü ildə müqavilə imzalanarkən söhbət bütövlükdə 511 milyon ton neftin hasil edilərək, dünya bazarına çıxarılmasından gedirdisə, yeni sazişdə artıq həmin yataqların daha dərinlikdə çox böyük enerji ehtiyatlarına malik olduğu bildirilir. Bizim çox yüksək səviyyədə geoloq neftçilərimiz var ki, harada nə qədər neftin olduğunu dəqiqliklə qeyd edirlər. Ona görə biz çox böyük arxayınqla öz potensialımızı ortaya qoyuruq. Heç şübhəsiz ki, Azərbaycan bu müqavilənin uzadılmasını nəzərdə tutarkən ilk növbədə xalqın gələcəyini düşünüb. Burada söhbət təkə neftdən getmir. Həm də bizim çox böyük qaz ehtiyatlarımız var ki, rəsmi olaraq elan olunub. Bütün bunlar xalqımızın gələcək firavan həyatına yönəlib. Bu müqavilələr Azərbaycanın bu gününə və gələcəyinə olan inamın təsdiqidir.

 Şəmsiyyə Əliqızı,
“İki Sahil”